

plicando vel potius explicando peccatum alterius. Cessat etiam alia ratio sumpta ex reverentia sacramenti, tum quia hic easus est rarissimus, et ex illo non potest sumi occasio moralis occultandi peccata; tum etiam quia major reverentia est, ut integritas servetur rationabili modo; nulla autem ratio patitur, ut is qui invitatus recepit unam injuriam, postea novum detrimentum accipiat ex confessione ejusdem, qui injuriam intulit, solum propter integratatem confessionis illius. Unde etiam cessat tercia causa sumpta ex utilitate pœnitentis; ipse enim debet sustinere onus, et reportare incommodum, ne alius incurrat detrimentum, cum ipse solus voluntate sua, et sine alterius cooperatione totum illud delictum commiserit.

15 Observandum vero est, ut in hujusmodi easu pœnitens confiteatur suum peccatum, quantum potest, sine explicatione personæ in particulari; ut si persona offensa est pater, dicat se offendisse tali modo personam valde sibi conjuntam, et sic de aliis. Illud etiam observatione dignum est, sœpe esse necessarium explicare personam ad declarandam circumstantiam aliquo modo diminuentem; ut in dicto exemplo, si quis infamavit alium, et addat se vera dixisse, quamvis injuste, illud additum determinat peccatum ad circumstantiam minoris malitiæ, quia gravius esset peccatum, si fuisset falsum testimonium; et ideo tunc facilime excusari potest aliquis ab explicatione talis circumstantiæ cum detimento tertiaræ personæ; quia quamvis peccatum simpliciter dicatur, confessor intelligit, ut minimum, habere illam malitiam, quod sat is esse potest. Et in hoc nulla est difficultas, quia circumstantiæ minuentes non ita sunt de necessitate confessionis, sicut aggravantes. Idem vero censeo de aggravantibus, addendo etiam novam speciem, propter rationes adductas.

SECTIO III.

Utrum teneatur confessor servare sub sigillo peccatum complicis, et non ut illa scientia, etiam in bonum pœnitentis, sine licentia ejus.

1. Videri potest sigillum confessionis non extendi ad personam complicis, quia obligatio sigilli solum imposita est in gratiam pœnitentis, et in favorem ejus. Item, quia complex nullum secretum commisit sacerdoti; ergo, licet fortasse ex lege justitiae de non infamando proximo, teneatur sacerdos non revelare peccatum complicis, non tamen ex

obligatione secreti, cum illi nullum fuerit secretum a complice commissum; ergo neque ex obligatione sigilli, quod rationem secreti includit, vel supponit. Aliunde autem apparet, etiam ex licentia pœnitentis non posse sacerdotem loqui de peccato complicis, quia ex eo quod talis notitia per solam confessionem ad sacerdotem pervenit, est notitia sacra et sacramentalis, quam propterea violare non licet. Ex eo vero, quod tale peccatum pertinet ad alterum, et non ad pœnitentem, non potest sufficere licentia ejus; quia, ut supra dicebam, pœnitens, dando licentiam, non dispensat in præcepto, sed cedit juri suo, unde fit, ut respectu illius cesseret materia præcepti, quando ipse dat facultatem. At vero respectu alterius non potest ipse cedere juri illius; ergo, quamvis det licentiam, non mutatur materia, et consequenter nec cessat obligatio præcepti.

Prima assertio.

2. *Teneri sacerdotem sub sigillo.—Ratio a priori.*—Nihilominus dicendum primo est, eodem sigillo teneri sacerdotem ad servandum secretum circa peccatum complicis, quo circa personam pœnitentis. Hæc est communis sententia in 4, d. 21, ubi Scotus, q. 2, § De quid dico; Gabr., a. 3, dub. 2; Palud., q. 3, a. 2, conclus. 1; Richard., art. 4, q. 4; Soto, d. 18, q. 4, art. 5, et Relect. de Secreto, membr. 3, q. 4; Ledesm., 2, p. 4, q. 10, art. 5; Sylvest., verb. *Confessor*, 3, q. 6. Denique Doctores omnes, citati sect. præced., supponunt hanc obligationem in confessore, ut pœnitens possit peccatum complicis in confessione revelare; quia si timeat confessorem revelaturum complicem, omnes Doctores negant licere tunc complicem revelare, etiamsi necesse sit peccatum proprium non integre dicere; at vero, si confessor non obligaretur sub sigillo respectu complicis, nulla posset esse securitas, neque infamatio proximi per se tegeretur hoc sigillo, ut in præcedentibus sectionibus supponebamus. Et fere hæc est ratio a priori hujus veritatis; nam omnia illa, quæ sunt necessaria ad integrum confessionem faciendam, eadunt sub sigillum; sed unum ex iis necessariis est persona complicis; ergo. Minor supponitur ex facto ipso. Major vero constat ex superius dictis; nam sigillum ad hoc præcipue ordinatur, ut pœnitentes libere et sine timore possint integre confiteri. Unde hoc confirmat Scotus, quia etiam pœnitens vult famam personæ, cum qua

peccavit, custodire sicut suam: ergo etiam ex hoc capite inducitur sigillum.

3. *Objectio.—Solvitur.*—Dices: ergo si pœnitens ex ignorantia vel malitia revelaret peccatum proximi sine necessitate, quia poterat optime confiteri peccatum suum sine revelatione alterius, tunc non teneretur confessor ad sigillum, quia jam tune illa notitia complicis non datur propter integritatem confessionis. Respondetur negando sequelam, quia satis est, quod de facto manifestatio peccati alterius fiat quasi conjunctim et oblique ad manifestandum peccatum proprium; nam eo ipso totum illud est pars confessionis propriae; quod autem hoc prudenter fiat, necne, seu quod possit aliter fieri, non impedit obligationem sigilli, ut supra in similibus dixi; quia hæc obligatio oritur ex confessione prout actu fit, non prout fieri deberet aut posset; alias nunquam possent pœnitentes esse securi de sigillo orto ex confessionibus suis. Et in proposito esset contra rationem, ut propter imprudentiam, vel malitiam pœnitentis obligatio secreti respectu complicis minueretur, cum alias major injury ei fiat, imo tunc solum fiat, quando peccatum ejus sine causa revelatur.

4. Nihilominus tamen necessarium est ut peccatum alterius reveletur, ut pars confessionis propriae ipsius pœnitentis, seu tanquam quid pertinens ad illam; nam, si aliquis cum propriis peccatis solum concomitantanter diceret etiam aliena, tunc illa peccata aliena in rigore non manerent sub sigillo; quia nullo modo pertinerent ad accusationem pœnitentis, et sola concomitantia non sufficit ad sigillum, ut supra diximus, neque dicere aliquid hujusmodi esset dicere peccatum complicis, sed alterius personæ omnino disparatæ, nihilque per se pertinentes ad peccatum pœnitentis; quod autem hujusmodi est, non est materia sigilli, quia nullo modo est materia confessionis, neque directe, neque oblique; peccatum autem complicis, quatenus tale est, saltem oblique est materia confessionis propriae, et ideo est materia sigilli. Unde etiam confirmatur conclusio ex Paludano, quia ex revelatione peccati complicis posset facile prodi peccatum pœnitentis, vel suspicio de illo generari; sed sigillum obligat ad vitandum omne illud, quod hujusmodi est; ergo. Tandem ex revelatione complicis fieret onerosa confessio, et ab illa quoad hanc partem homines retraherentur. Et ita facile respondetur ad primam ratio-

Secunda assertio.

5. *Non posse confessorem uti notitia sine licentia pœnitentis.*—Hinc secundo dicendum est, non esse licitum confessori uti scientia peccati complicis ad aliquem usum, quo possit ejus persona prodi, sine licentia pœnitentis. Hoc etiam est certum et commune apud citatos Doctores, sequiturque evidenter ex priori assertione; quia omnis fractio sigilli est semper mala; sed quacunque ratione, aut quovis usu talis notitiae prodere personam complicis sine licentia pœnitentis, est frangere sigillum; ergo semper est mala. Sicut supra dicebamus de usu cognitionis per confessionem acquisitæ respectu ipsius pœnitentis, nam quacunque ratione locutio, vel quilibet alius usus redundet in proditionem, seu suspicionem personæ pœnitentis, et sine licentia ejus, est revelatio sigilli; idem ergo est, servata proportione, respectu complicis. Atque hinc sequitur, ex vi illius notitiae non licere confessori loqui de tali peccate complicis etiam cum ipsomet complice, nedum cum aliis. Primo quidem, quia sicut sigillum obligat ad non loquendum de peccato pœnitentis cum ipsomet pœnitente, ita etiam ad non loquendum de peccato complicis cum ipso complice. Secundo et maxime, quia loquendo cum complice, revelat confessionem pœnitentis; quia ostendit alteri illam notitiam, quam in sola confessione accepit, quod est directe contra sigillum, sive complex intelligent sacerdotem loqui ex notitia confessio- nis, quod frequentius accidet, sive id non intelligat, sed solum sacerdotem scire peccatum suum, quod in re ipsa non nisi per alterius confessionem agnovit; nam hoc per se sufficit ad fractionem sigilli. Neque ad hoc honestandum sufficit quod confessio id faciat in bonum pœnitentis vel ipsius complicis,

quia propter nullum finem, quantumvis bonus appareat, frangendum est sigillum.

6. *Qui usus intelligatur in assertione supra posita.* — Propterea vero locutus sum de usu, quo manifestatur aliquo modo persona complicis et peccatum ejus; quia si talis esset usus, ut nullam omnino manifestationem secum afferret, neque alii, neque ipsiusmet complici, talis usus non esset contrarius sigillo, ideoque nec per se malus esset, sed ex bono fine prudenter factus, honestari posset. Hoc manifestum est ex dictis disputatione praecedente, ubi etiam respectu ipsiusmet pœnitentis diximus non esse prohibitum omnem usum notitiae per confessionem complicitae, sed illum tantum, qui vel est contra sigillum, vel contra justitiam, vel charitatem respectu pœnitentis, vel alterius; ergo a fortiori idem dicendum est de usu ejusdem notitiae respectu complicitis, quandoquidem sigillum magis per se et directe obligat respectu complicitis, quam respectu alterius. Ratio vero est, quia si talis usus non est contra sigillum, ut revera non est, nullum relinquitur divinum, vel naturale præceptum, contra quod sit talis actio vel usus; quia supponimus excludi omnem extrinsecam inordinationem contra charitatem vel justitiam; denique talem esse usum, qui possit prodesse et nemini obesse; intrinsece enim et ex vi hujus sacramenti non potest aliud præceptum excogitari, cui usus repugnet, neque aliqua ejus prævalens ratio reddi potest. Nam, licet notitia per sacramentalem confessionem comparata, non est contra reverentiam huic sacramento debitam illa postea uti in bonum finem sine ulla injuria vel gravamine ipsius confessionis, prout in illo casu fit; quia hoc ipso quod nulla est vel minima revelatio etiam indirecta, nullum est gravamen ipsius confessionis; neque est unde fiat onerosa aut difficilis; et eo ipso quod per eam intenditur bonum et non malum, nulla etiam fit injuria sacramento. Tandem exemplis id constat, nam imprimis uti tali notitia ad orandum pro huicmodi complice, optimum sine dubio est. Idemque est, si ea natum confessor ad ei conferendum quodeunque beneficium, quo possit ille spiritualiter juvari, etiamsi nec intelligat, nec suspicetur propter eam causam a sacerdote fieri; vel etiam si posset impedire occasionem, vel periculum peccandi, nulla etiam data suspicione; idemque esset si peccatum vergeret in damnum tertii, et simili prudenti modo posset illud impedi-

re, ut satis in superioribus in similibus casibus explicatum est. Addenda vero hic est limitatio superius posita, nimurum hoc procedere ex natura rei, seu sacramenti, et seclusa prohibitione positiva; nam etiam hic usus posset aliquando per illam prohiberi vel limitari, ut de facto limitatus, et prohibitus est a S. D. N. Clemente VIII quoad exteriorem gubernationem. Quam prohibitionem extendendam censeo etiam ad cognitionem complicitis; nam licet solum loquatur de illa notitia, quam de aliorum peccatis in confessione habuerunt confessores; quæ verba possent ad solos ipsos pœnitentes, et eorum peccata referri; tamen simplicius ac verius intelligi censeo de omnibus peccatis, tam pœnitentium quam sociorum criminum; quia eadem est omnium notitia, et relativum aliorum, ad omnes referri potest et debet.

Tertia assertio.

1. *Posse sacerdotem uti notitia de licentia pœnitentis.* — Tertio dicendum est, de licentia pœnitentis posse confessorem uti scientia, quam per confessionem accepit de peccato complicitis, in bonum ipsius pœnitentis, et præsertim in spiritualem utilitatem, vel etiam necessitatem, verbi gratia, ut pœnitentem defendat ab importuna complicitis insecratione et inductione ad peccandum; vel, ut ab eo aliquam debitam satisfactionem accipiat, si tamen prudenter id fiat. Hanc assertionem docent communiter Theologi superiori citati, et quos latius referemus sectione sequenti. Ejusque ratio breviter est, quia interveniente facultate pœnitentis jam non agitur contra sigillum, juxta sententiam superiori disputatione demonstratam, sect. 5. Et aliunde nulla est deordinatio, vel malitia in tali actu; ergo, per se loquendo, licitus est, supposito bono fine et prudenti modo, ut supponimus.

8. *Aliorum responsio.* — *Refellitur.* — *Objectioni occurritur.* — *Non requiri licentiam complicitis.* — Respondent aliqui, licentiam pœnitentis in his, quæ ad ipsum tantum pertinent, sufficere ad tollendam obligationem seu materiam sigilli; in his vero, quæ pertinent ad personam complicitis, non sufficere licentiam pœnitentis, sine licentia complicitis; quia sigillum quoad hanc partem in favorem ipsius complicitis impositum est, quo non potest privari nisi sua voluntate; et ideo donec ipse facultatem faciat, non tollitur obligatio sigilli. Sed hoc nullus antiquorum Theolo-

gorum dixit, nec sustineri profecto potest. Nam imprimis moraliter repugnat petere hujusmodi licentiam a complice, nam oportet prius illi aperire notitiam per confessionem obtentam, ut possit ab illo peti licentia utendi illa, unde ante obtentam licentiam manifestaretur confessio. Quod si quis dicat, ad petendam hanc facultatem a complice sufficere priorem facultatem pœnitentis, jam inde habemus ad loquendum cum ipsomet complice de peccato illius in ordine ad aliquem finem sufficere licentiam pœnitentis; ergo etiam sufficiet in ordine ad quemlibet bonum finem, qualis est defensio vel satisfactio pœnitentis, obtainenda tantum ab ipsomet complice, qui fere est moralis casus, in quo maxime solet confessor in praxi juvare pœnitentem, de licentia ipsius, apud summum complicem. Deinde nulla est ratio, ob quam licentia complicitis requiratur, quia ipse non commisit secretum confessori, sed solus pœnitens; ergo solus ille est, a quo pendet hoc secretum; ergo solus ipse sufficit dare licentiam loquendi, quantum est ex parte sigilli. Confirmatur ac declaratur, nam directe causa pœnitentis est, quæ cadit sub sigillo, reliqua vero solum quatenus ad hanc causam pertinent; sed pœnitens potest dare licentiam de tota hac causa, quia ipse solus est, qui ejus accusationem sub tali secreto facit. Tandem pœnitens posset ex legitima causa et propter suum bonum narrare sacerdoti extra confessionem totum factum cum circumstantiis, et dare licentiam loquendi de illo quantum oportuerit; ergo magis potest hanc licentiam dare ad loquendum de eadem re in confessione audita; quia, si respiciamus favorem et commodum complicitis, hoc multo majus est, quia ejus infamia minor est; si vero inspiciamus rationem ipsius sacramenti, ipsum quantum est ex parte sigilli solum postulat, ut secretum servetur pro justa voluntate pœnitentis. Dico autem semper, *quantum est ex parte sigilli*, quia ex ratione justitiae, et ex sanctitate ipsius sacramenti, necessarium est ut talis licentia non detur cum injurya complicitis, nec sine causa honesta, ad quam possit tale medium sancte referri.

9. *Diluvunt rationes in favorem complicitis adductæ.* — Atque ita facile respondetur ad id, quod attingebatur de favore complicitis. Primum enim negamus sigillum per se respicere favorem complicitis, sed solum per quamdam redundantiam, quatenus oriri potest ex favore pœnitentis et religione sacramenti;

favor autem pœnitentis solum est, ut secretum pendeat ex honesta voluntate ejus, et quod possit illam notitiam ordinare ad utilitatem suam, præsertim spiritualem, cum minimo incommodo suo, prout fit servando idem sigillum, et dando facultatem, neque ex hac parte plus postulat religio sacramenti. Deinde dicimus, hoc ipsum etiam redundare in favorem complicitis, ne delictum ejus sub minori secreto proferatur; igitur ex hac parte evidens est nullam esse malitiam in illo usu, quia nullo modo violatur sigillum confessionis.

10. *Aliorum responsio.* — *Refutatur.* — Alii vero respondent esse aliam deordinacionem in illo usu, nimurum quod res superioris ordinis, videlicet, sacramentalis confessio, ordinetur ad res inferioris ordinis, vel certe ordinetur ad finem, ad quem non fuit instituta; utrumque autem videtur esse contra debitum ordinem et contra religionem debitam sacramento. Sed haec objectio, ut saepe in superioribus insinuavi, falsum assumit, quia neque est malum ordinare rem superiorem ad inferiorem, quando utraque est honesta, et habent aliquam proportionem utilitatis seu convenientiae, neque etiam est malum ordinare aliquid ad finem extrinsecum, vel accidentarium bonum, quando non excluditur primarius, seu intrinsecus.

11. *Tria explicantur.* — *Confessio.* — *Notitia confessionis.* — *Usus notitiae.* — Quod ut in præsenti evidentius fiat, adverto, hic tria intervenire, confessio sacramentalem, notitiam quæ ex illa relinquitur, et usum hujus notitiae, qui extra confessionem permittitur seu conceditur ex licentia pœnitentis. Confessio quidem ipsa, quatenus sacramentalis est, recte appellatur res superioris ordinis, et per se primo ordinanda est ad compositionem sacramenti et ad effectum ejus, qui est remissio peccati, neque potest unquam licite fieri excludendo hunc finem, tanquam proprium et primarium; non est tamen malum huic fini alium adjungere, qui interdum potest esse ejusdem ordinis, id est, spiritualis, ut si quis per confessionem huic viro factam simul intendat illum consulere de rebus postea agendis circa talem materiam, vel excitare illum, ut ferventius pro se oret. Interdum vero potest esse finis inferioris ordinis, id est temporalis; ut si mulier, qua occasione egreditur Deum offendit, procuret sacerdoti diviti, aut eleemosynas facienti confiteri, ut sibi liberalius subveniat in temporalibus, non pec-

cat, si tantum sinistrum oculum (ut aiunt) aut secundariam intentionem ad hoc habeat. Notitia vero confessionis, licet per relationem ad confessionem sit quid sacram, tamen in se est quædam humana et naturalis cognitio, quæ in principio potuit obtineri sine ulla relatione ad extrinsecum finem, præterquam ad judicium in confessione ferendum; postea vero comparato illo fine, potest ordinari ad alios mediante alio usu ejus; quia hoc nec fini, nec religioni sacramenti repugnat, si talis usus aliqui honestus sit. Hic autem usus jam non est proprie res superioris ordinis, quia nec est sacramentum, nec pars sacramenti, sed est consilium aliquod, vel petitio humana, vel aliquid simile, procedens ex notitia comparata per sacramentum, de licentia ejus, qui potest eam dare.

12. *Corollarium præcedentis doctrinæ.* — Ex his ergo aperte constat, sive a principio confessio fiat propter illum finem extrinsecum, sive postea tantum superaddatur, extendendo de licentia pœnitentis notitiam in confessione acceptam ad alium usum bonum, et ad utilitatem honestam ordinatum, nihil malitiæ, vel ordinationis esse in tali actu, neque aliquam injuriam propterea fieri sacramento, vel alicui personæ, ut satis declaratum est. Atque hoc confirmat quotidianus usas virorum prudentum, et piorum confessorum; nihil enim frequentius est, quam ut pœnitenti concedamus tam amplam potestatem faciendi facultatem confessori ad loquendum de rebus in confessione auditis, quia hoc ei non licet pro suo arbitrio, ut supra dictum est. Et quia *vix* potest esse usus talis confessionis sine scandalo, quia regulariter existimabant complices, vel confessorem id facere sua auctoritate sine alia licentia, vel certe extorsisse licentiam decipiendo vel cogendo subditum pœnitentem. Quod declaratur secundo, quia notitia confessionis non est accommodata ad finem seu effectum correctio- nis; quia correctio est quid perlinens ad legem naturæ, ad quam solum tenemur per media ejusdem ordinis, que ante institutam confessionem locum habebat; confessio autem est res alterius ordinis, ordinata tantum ad bonum pœnitentis, non vero ad correctionem complicitis, vel defensionem aliorum.

2. *Secundum fundamentum.* — *Prima confirmation.* — *Secunda confirmation.* — Præterea est alia impropositio, quia correctio fieri de-

referantur. Et ita etiam responsum est ad posteriorem rationem dubitandi in principio positam. Neque contra hanc doctrinam inventio aliquem gravem auctorem ex antiquioribus; solus Soto videtur aliquando verbum aliquod proferre, quo huic doctrinæ minus favere videtur; sed de illius et de aliorum sententia clarius constabit ex sectione sequenti.

SECTIO IV

Utrum liceat confessori uti notitia confessionis de licentia pœnitentis ad corrigendum complicem, vel impedirem ejus delictum, in bonum aliorum.

1. *Prima sententia.* — *Primum argumentum.* — *Secundum argumentum.* — Hæc quæstio videtur satis definita in præcedenti; tamen quia his temporibus specialiter controversa fuit, necessarium est aliquid de ea in specie dicere. Aliquis enim inordinata maxime res hæc visa est, et communi bono ac sacramento contraria¹. Primo, quia multum derogat sigillo, uti notitia confessionis ad effectus ad eo extrinsecos, et alienos a fine confessionis. Repugnat etiam hoc religioni tanti sacramento, vel alicui personæ, ut satis declaratum est. Et quia *vix* potest esse usus talis confessionis sine scandalo, quia regulariter existimabant complices, vel confessorem id facere sua auctoritate sine alia licentia, vel certe extorsisse licentiam decipiendo vel cogendo subditum pœnitentem. Quod declaratur secundo, quia notitia confessionis non est accommodata ad finem seu effectum correctio- nis; quia correctio est quid perlinens ad legem naturæ, ad quam solum tenemur per media ejusdem ordinis, que ante institutam confessionem locum habebat; confessio autem est res alterius ordinis, ordinata tantum ad bonum pœnitentis, non vero ad correctionem complicitis, vel defensionem aliorum.

2. *Secundum fundamentum.* — *Prima confirmation.* — *Secunda confirmation.* — Præterea est alia impropositio, quia correctio fieri de-

Dominicus Bannes, 2. 2, quæst. 33, in fine.

bet ex notitia certa, alias non potest esse efficax; sed notitia confessionis in ordine ad hunc finem non est certa, nam licet dictum pœnitentis pro illo foro, et in ordine ad ipsum, fidem faciat, non tamen contra alium; unde facile potest complex illud negare, et sacerdotem eludere, ejusque correctionem contemnere. Imo, si tunc sacerdos corrigit ipsum majorem fidem daret pœnitenti contra complicem, quam complici pro se ipso, injuriam ei faceret; quia, sicut pœnitenti credendum est pro se et contra se, ita et complici. Ex quo ulterius fit, ut ex tali modo correctio- nis facile sequi possint dissidia et scandala; ergo, per se loquendo, hic modus correctio- nis neque expedit, neque licet. Et confirmatur hæc ratio, quia, si liceret hac via correctionem inchoare, liceret etiam illam prosequi usque ad denunciationem, vel coactionem complicitis, si ad ejus emendationem necessaria es- set. Consequens est plane absurdum, ut per se constat. Sequela probatur, quia notitia, quæ sufficit ad inchoandam correctionem, sufficit ad prosequendam, alias imprudenter inchoaretur correctio. Tandem confirmatur, quia alias superiores et Prælati possent uti confessionibus subditorum suorum tanquam medio ad suam gubernationem, et aliorum emendationem et correctionem, ex qui- busdam confessionibus aliorum peccata co- gnosendo, et facultatem a pœnitentibus ex- torquendo ad corripiendos et emendandos alios; consequens est valde absurdum et alienum ab usu Ecclesie; nam esset facere confessionem odiosam, et pervertere ordinem, et confundere internum forum cum externa gu- bernatione, ac denique esset occasionem præ- bère scandalis et mendaciis. Nam cum in hoc foro nulla postuletur probatio, unusquisque posset facile et impune falsum testimonium aliis imponere.

3. *Prima sententia negativa.* — Propter hæc nonnulli Theologi, præsertim moderni, sim- pliciter damnant utilicium hujusmodi usum notitiae complicitis per confessionem obtenta. Pro qua sententia referri imprimis possent illi Theologi, qui in universum negant posse confessorem loqui de rebus auditis in confes- sione, etiam de licentia pœnitentis. Et hoc modo videntur tenere hanc sententiam Major, in 4, dist. 21, q. 2; Angelus, verb. *Confes- sio*, 1, § 3; et Summa Rosella, verb. *Confes- sio*, 1, § 6, qui secuti sunt Richard., d. 21, art. 5, q. 2. Hi enim dicunt, in eo casu, in quo necessaria est manifestatio complicitis ad ejus correctionem, manifestandum esse extra con- fessionem, quia manifestatio in confessione inutilis est ad correctionem; quod non esset verum, nisi supponeretur non licere uti scien- tia confessionis, etiam de licentia pœnitentis, aut perinde esse, dare licentiam, ac dicere extra confessionem. Præterea favent Bonav., d. 21, 2 p., art. 1, q. 3; et Alens., 4 p., q. 77, memb. 2, art. 4. Qui dicunt, tutius esse extra confessionem dicere. Palud. vero, ead. d. 21, q. 3, art. 2, conclus. 2, rigorosius di- cit, debere pœnitentem extra confessionem nominare complicem, si velit ut industria confessoris ad prædictum finem. Soto deni- que, d. 18, q. 2, art. 5, ad 4, absolute ait, non debere confessorem, etiam de licentia pœnitentis, et in commodum ejus, extra confessionem tractare negotium cum revelatione complicis, ne fiat odiosa confessio. Citatur etiam in favorem hujus sententiae D. Bernar- din. Senens., in 3 p. Sermonum, serm. de Confess. peccat., in 4 præpar. Denique citatur D. Thom., d. 16, q. 3, art. 2, q. 5, ad 5. Sed ibi agens de complice, solum dicit, licere illum revelare propter integratatem confes- sionis; cætera vero non excludit.

4. *Secunda sententia affirmativa.* — Contra- ria sententia, videlicet, hunc usum esse licitum de licentia pœnitentis, per se loquendo, ac secluso scandalo, servatisque aliis circum- stantiis secundum prudentiam requisitis, est communis Theologorum et Summis farum. Et imprimis sumitur ex D. Thom., Opuse. 12, q. 6, ubi dicit, non licere revelare in confes- sione personam complicis, nisi salvato ordine correctionis fraternali; sentit ergo servato hoc ordine licere. Expressè docuit hanc senten- tiam Capreolus, 4, d. 21, q. 2, art. 3, ad 8 contra 3 conclus., dicens, de lientia pœnitentis licere confessori complicem, vel alium peccatorem sibi in confessione manifestatur corrigere. Et eadem fere verba habet Son- cinas in Summa Capreoli, ead. d. q. 2, con- clus. 2, ad 3. Idem docet expresse D. Antonin. 2 part., tit. 14, cap. 19, § 11; et Adrian. q. 1 de Confessione, § Sed oritur ex his da- bium, ad 4, clarus in dubio penultimo illiu- materiæ, § Ad primum, in responsione ad 8, et § Ad motiva aliorum, ubi ad tertium sub distinctione ait, in utilitatem suam vel alio- rum hoc licere pœnitenti, si per sacerdotem facere potest quod non valet per seipsum. Idem expresse Gabr., d. 17, q. 1, art. 2, conc. 5, qui argumentatur, si licet extra confessionem, multo magis in confessione,

quanquam posterius, d. 2, art. 3, dub. 2, eodem modo loquatur, quo Richard., credens non esse contrarius, ut jam dicam. Idem expresse Sylv., verb. *Confessio*, 1, q. 24, ubi dicit, vel esse revelandum extra confessionem, vel dandam licentiam confessori, quia quoad hunc effectum perinde est. Et ita explicat Richardum, Bonav. et alios. Citat etiam in hanc sententiam Raymundum. Praeterea citatur Summa confessorum, lib. 3, tit. 34, quæ id significat in q. 87, juncta q. 100. Et eamdem habet Alensis in Summa, 2 p., lib. 5, tit. 12, ubi alios refert. Idem Summa Armil., verb. *Circumstantiæ*, n. 41, citans D. Thom. et Antonin.; et Summa Tabien., verb. *Circumstantiæ*, § 10, et verb. *Confessio*, 1, § 4; et Summa Pisana, verb. *Confessio*, 1, q. 3; et Summa quæ dicitur Enchiridion confessorum, 4 p., verb. *Confessor*, n. 8, § 3; et aliae Summæ recentiores in hoc etiam convenient. Idem docuit Gerson, 2 p., tit. de Cognitione peccatorum venialium et mortalium, et consider. 49, dicit, non esse parendum confessori interroganti de altera persona, nisi bene sciretur, quod vellet illi proficere; et clarius in eadem secunda parte, in libro quarundam quæstionum cum suis responsionibus, fol. 34, lit. P, dicit non expedire dicere in confessione personam alterius, et dare licentiam confessori ut illam admoneat, quamvis non sit malum, melius tamen judicat esse dicere extra confessionem. Idem, serm. de Pœnitentiæ in Cœna Domini, considerat. 4, ubi ait circumstantiam personæ cum qua peccatur, non esse declarandam, nisi vel ad integratam confessionis necessarium sit, vel alterius peccatoris. Docuit etiam expresse hanc sententiam Navarr., in Summ., n. 7, dicens servato ordine correctionis fraternæ, hoc liceare. Idem Corduba, libro de Detractione famæ, et restitutione illius, memb. 2, q. 4, conclus. 3, et membr. 3, conclus. 4, ad 2.

Asserio.

5. *Secunda sententia probatur.* — Inter has sententias hæc posterior simpliciter probanda mihi videtur. Fundamentum esto, quia uti notitia confessionis ex licentia pœnitentis ad corrigendum complices non est actio mala, quia prohibita; neque etiam est prohibita, quia mala; et ideo nihil obstat, quominus aliquando possit honeste fieri. Prior pars certa est, quia nulla potest de hoc ostendi lex positiva; et ideo ex solis principiis judicandum est de honestate vel malitia illius actionis. Poste-

rior ergo pars probatur discurrendo per tres virtutes, ad quas pertinere posset honestas vel malitia hujus actionis. Prima est virtus religionis, quatenus ad illam pertinet sigillum, et reverentia debita huic sacramento.

6. *Quod iste actus non sit contra religionem.* — Quod ergo illa actio per se et intrinsecè non sit contra religionem, probatur, quia neque est contra sigillum, nec contra reverentiam debitam huic sacramento; nullum autem aliud caput excogitari potest, ex quo hic oriatur malitia contra religionem. Hæc ultima pars per se nota est; nullus enim hactenus id excogitavit, neque intelligi aut declarari potest, in quo sita sit talis malitia. Prima vero pars manifesta est ex supra dictis; ostendimus enim non esse contra sigillum loqui de rebus in confessione auditis, etiam pertinentibus ad complices, de licentia pœnitentis; sed in præsenti assertione expresse dicimus, hanc correctionem fieri debere de licentia pœnitentis. Imo hic etiam addimus talem licentiam, eo quod respiciat tertiam personam, respectu illius debere esse justam, quia non potest pœnitens suo arbitrio famam alterius prodigere; propter quod si licentia injusta est, graviter peccabit confessor illa utendo, non solum contra justitiam, sed etiam contra religionem; nam uti sacramento, vel notitia in eo accepta, ad documentum injustum alteri inferendum, sine dubio est grave sacrilegium, et posset tunc merito censeri fractio sigilli, vel quia talis licentia, cum sit injusta, est nulla, et consequenter non magis dat loquendi jus, quam si non esset data; vel certe quia complex saltem habet hoc jus, ut non possit cum injurya ejus talis facultas dari, neque recipi ex vi sigilli.

7. *In hoc actu non dari dari irreverentiam sacramenti.* — Verumtamen hæc omnia in præsenti locum non habent, quia manifestum est talem licentiam non esse injustam, quia non ordinatur ad inferendum aliquid nocumentum complice, sed ad bonum ejus. Neque etiam inde augetur ejus infamia, quia cum illo tractandum est negotium, et ab ipsomet est emendatio procuranda; nunc enim de sola correctione secreta cum ipsomet peccatore agimus, nam de denunciatione, vel aliis mediis, in solutionibus argumentorum dicemus. Quod vero talis correctio possit esse onerosa complice, et pudorem aut ruborem illi inferre, non reddit dictam licentiam injustam, cum in tota illa actione nulla sit injurya, sed per se potius ad opus charitatis pertineat, alioquin ex

hoc capite semper fraterna correctio esset inusta. Est ergo illa licentia ex objecto suo justa; suppono etiam esse sponte datam, et non per injuriam extortam a pœnitente; nam hoc etiam extrinsecum est, et non est per se conjunctum cum tali actione; ergo manifestatio virtute ejus facta non est contra sigillum. Atque hinc etiam facile constat aliud membrum, scilicet, in hujusmodi actione non intervenire aliunde irreverentiam sacramenti; nam supra ostensum est non esse irreverentiam confessionis, vel notitia per illum comparata, quod ordinetur ad finem extrinsecum additum ab operante, dummodo bonus sit, et non excludat intrinsecum finem confessionis; hujusmodi autem est emendatio complices, qui est finis hujus actionis; est enim hic finis per se bonus, et licet non sit intrinsecus confessioni, tamen neque excludit alium intrinsecum, neque ab illo necessario excluditur. Nam cum justificatione ipsius pœnitentis, qui est finis intrinsecus confessionis, optime conjugatur emendatio complices.

8. *Objectio. — Solvitur. — Diluitur.* — Dicit aliquis, licet ex vi hujus finis non videatur hoc cedere in sacramenti irreverentiam, tamen ex aliis inconvenientibus, quæ moraliter ex tali actione sequi possunt, nunquam fieri sine irreverentia sacramenti. Respondeo, nulla esse inconvenientia per se conjuncta cum tali actione, neque moraliter, vel ut in plurimum resultantia; nam scandala, deceptions, et similia, quæ finguntur, vel exaggerantur, revera non sunt per se, nec frequentius conjuncta cum illo usu, ut experientia ipsa sæpe ostendit, et ex his, quæ dicemus in solutionibus argumentorum, manifeste constabit. Si ergo inconvenientia aliquando sequantur, id erit per accidens; ex accidenti autem non negamus hanc actionem aliquando posse esse malam; tunc autem malitia per se primo non erit contra religionem, sed aut contra charitatem, aut contra aliam similem virtutem; contra religionem autem erit per quamdam redundantiam, in quantum religioni derogat uti actione sacra cum detimento alterius virtutis.

9. *In hoc actu non esse malitiam contra justitiam aut charitatem.* — Atque ex his fere etiam probatum est, per se non habere hunc usum malitiam contra justitiam aut charitatem. Nam de justitia jam ostensum est nullam actionem injuriosam ibi intervenire, quia pœnitens utitur jure suo, dando confessori hu-

illa omnia extra notitiam confessionis relinqueret, ille modus unico expresso verbo sufficiat, ut etiam habet usus apud quoscumque pios et doctos confessores. Si vero sentiamus (quod nos supra diximus) licentiam hanc non omnino tollere sigillum, sed relinquare illud integrum in omnibus aliis, praeter id quod per talam facultatem conceditur, sic profecto manifeste constat minus hoc modo fædi justitiam aut charitatem, quia magis consulitur famæ proximi; ergo, si aliunde religio illæsa manet, ut ostensum est, nihil mali est in tali actu. Dicetur forte in hoc fædi charitatem, quod medium illud insufficiens est ad fratris emendam. Respondeatur, hoc ad factum potius quam ad jus pertinere, idque sine fundamento vel ratione dici. Cur enim desperanda est illa correctio semper, aut etiam frequentius? cum notitia per confessionem habita non sit minus certa, quam extra illam per relationem ejusdem personæ, nec minus possit deservire ad efficaciter loquendum cum complice, et persuadendum illi. Sed hæc omnia clariora fiunt in solutionibus argumentorum.

Destruuntur fundamenta prioris sententia.

11. *Solvitur primum argumentum.* — Ad primum ergo et principale argumentum jam responsum est hoc non repugnare sigillo, quantumcumque finis ille, ad quem ordinatur confessio, extrinsecus sit, dummodo sit justus, et ex licentia pœnitentis fiat. Deinde etiam ostensum est ex nullo alio capite hoc derogare religioni, aut reverentiae sacramenti; neque propter hanc causam datur nimia licentia utendi notitia confessionis ad extrinsecos fines; nam hic finis, de quo agimus, gravissimus est, et valde conjunctus cum fine hujus sacramenti. Nam, post emendationem ipsius pœnitentis nihil illi propinquius est, quam emendatio complicis, quod etiam moraliter spectare potest ad majorem securitatem ipsius pœnitentis. Rursus neque ex hoc usu fit onerosa confessio. Cui enim fiet onerosa? An pœnitenti? Minime, quia supponimus ipsum sua libera voluntate velle uti industria confessoris ad illum finem, eo quod opus charitatis esse censeat suo proximo subvenire, et per se non valeat, nec speret correctionis fructum, per confessorem autem propter majorem ejus auctoritatem et industria illum oblinere confidat; hæc enim semper supponenda sunt, ex communi lege et ordine charitatis. Aut est hoc onerosum ei, qui corripitur; at vero neque hoc dici potest,

si secundum rectam rationem res aestimetur. Nam, si ille irrationabiliter sit invitatus, aut gravamen sentiat, id curandum non est, alio qui nullus erit corrigendus, ne charitas fiat onerosa proximo. Quod vero secundum rectam rationem nullum onus sentire possit, satis constat ex dictis, quia intenditur bonum ejus, et per optimum medium, quo ejus fama, quoad fieri potest, conservatur. Pœnitens enim (ut supponimus) habet ius, vel etiam obligationem corrigendi, et cum non possit per se facere, posset id efficere per alium, qui non esset suus confessor; ex quo non minuitur onus et gravamen complicis, imo posset augeri, si alias revelandum esset crimen confessori propter integritatem confessionis; sic enim plures scirent delictum alterius; melius ergo est, ut unus tantum sciat, si ille ad utrumque munus sufficiens est. Similiter, eadem confessori posset extra confessionem dicere; sed hoc nullum levamen complicis est, sed potius gravamen; nam quod sacerdos sciverit peccatum ejus sub majoris secreti obligatione, illi melius est; nullo ergo modo fit ex hoc usu onerosa confessio.

12. Quod vero ibi addebatur de scandalo, imprimis est accidentarium, deinde est voluntarie assertum; nam si sacerdos prudens fuerit, facile hujusmodi scandalum vitare poterit. Eo vel maxime, quod scandalum ibi declaratum passivum potius est quam activum, propter quod vitandum non semper sunt opera charitatis omittenda, et præsertim correctio, quando tamen speratur fructus. Assumptum declaratur: cur enim est judicatur complex sacerdotem revelare confessionem? profecto id non potest nisi temere judicare, commotus fortasse acerbitate correctionis, quod æque judicare posset, etiamsi confessio extra confessionem peccatum ejus agnosceret; cum enim sine fundamento id judicet, æque potest in utroque casu id judicare; præsertim cum in neutro casu oporteat, sacerdotem explicare modum quo id sciat, sed simpliciter correctio peccati facienda sit. Non est ergo propter hunc timorem omittenda correctio, sed prudenter ita est in principio lenienda, ut prius peccator recognoscat suam miseriam et lapsum, quam exasperetur et resistat. Denique in casu, de quo loquimur, moraliter loquendo, talis esse debet fama et auctoritas confessoris, cuius industria pœnitens uititur, ut non possit alius peccator, nisi imprudentissimus sit, tale crimen sacerdoti objicere, aut illud de eo præsumere.

13. *Solvitur secundum argumentum.* — In secundo arguento multa proponuntur ad ostendendam improportionem hujus medii ad finem correctionis. Sed illud parvi momentum est, quod in primo loco objicitur de fine intrinseco, vel extrinseco, naturali, vel supernaturali; jam enim supra late ostendi, posse rem superioris ordinis ordinari ad bonum inferioris ordinis, quia per hoc, id, quod superius est, in se non minuitur, et juvat inferius, augetque bonum ipsum, saltem extensive, et omnia tandem in gloriam Dei ordinantur quomodo Deus gratiam unionis ordinavit ad gratiam nostræ sanctificationis, et gratiam hanc, quæ supernaturalis est, ordinat ad bonum naturæ, et observationem etiam naturalis legis. Præterea ostendimus, per se loquendo, licet esse confessionem ad extrinsecum finem honestum ordinare, ut si quis propriæ peccata confiteatur, ut a Deo obtineat corporis sanitatem; et aliquando potest vir sanctus confiteri alicui sacerdoti, ut suo exemplo eum ad pœnitentiam, aut ad vitæ puritatem moveat; quod exemplum aperte ostendit etiam posse licite ordinari ad correctionem fratris. Quod vero aliqui dicunt, quavis confessio non sit positive, ut sic dicam, improportionata ad hunc finem, tamen de se non esse proportionatum, et hoc satis esse ut non sit illa utendum, non satis intelligo quem sensum habere possit. Quia si improportionalis non sit, ut semper sit pravum, aut inutile tale medium ad talem finem ordinare, non potest tale medium rejici ut improportionatum, seu non proportionatum; haec enim duo in præsenti æquivalentia sunt: rationes autem factæ ostendunt, ordinatènem hujus medii ad talem finem, nec per se ac semper esse inutilem, neque habere intrinsecam prævitatem.

14. *Quid ex parte pœnitentis requiratur.* — Duo autem notatione digna in præsenti puncto occurunt. Unum est, aliud esse loqui de pœnitente, aliud de confessore ordinante confessionem pœnitentis ad correctionem alterius. Atque hæc etiam ipsa ordinatio duplex distingui potest: una quæ antecedit ipsam confessionem, et refert ipsam ad talem finem; alia quæ consequitur confessionem, quia non tam confessionem ipsam, quam notitiam per illam comparatam refert ad talem finem, ut in superioribus explicatum est. Omnia igitur dicta præcipue locum habent in pœnitente ipso, in quo nulla est difficultas quin utroque modo possit confessionem suam referre in